

Tökéletlen fordítóprogramok

Népszabadság • [Kenczler Mihály](#) • 2006. március 24.

A számítógépkorszak kezdete óta törekvés, hogy megszülessen az egyik nyelvről másikra automatikusan fordító program. A ma létező fordítóprogramok messze nem tökéletesek, és ebben az állapotukban kedvelt céltáblái a fél- és egyáltalán nem művelt, a digitális termékek iránt érdeklődést mutató rétegeknek.

Elmélkedésünk apropója, hogy az a cég, amely a Microsoft Office-be foglalt magyar nyelvi technológiákat (helyesírás- és nyelvtani ellenőrzőt) annak idején kifejlesztette, megjelentetett egy angolról magyarra fordító szoftvert, MetaMorpho és MorphoWord néven. Részben azért külön termékként, mert a szolgáltatásra a Microsoft nem tartott igényt, és a MobiMouse nevű elektronikus azonnali szótárt már évekkel ezelőtt kihozták.

Az "egyszerű" emberek azt várják el, hogy a fordítóprogram bármilyen szöveget lefordítson. Jellemzően verseket, mondókákat és vicceket "adnak fel", majd jól szórakoznak a tökéletlen végeredményen. Ez az eljárás annak felel meg, mintha egy Mercedest tennének fel a hullámvasút pályájára, és elvárják, hogy ott ugyanúgy működjön, mint az országúton vagy az utcán.

Mert a közhiedelemmel ellentétben a fordítóprogramok nem a célnyelvet nem ismerők és a dokumentumok témájában járatlanok számára készülnek. Alapvető rendeltetésük, hogy az ismétlődő, monoton rutinmunkától kíméljék meg a használókat. A fordítási tevékenységben ilyen a nyersfordítás: az eredeti szöveg gyors és pontatlan áttevése a célnyelvre - amit majd egy második lépésben, a cél- és forrásnyelvben, valamint a témában egyaránt járatos személy(ek) véglegesre ala-kít(anak). Az elvégzendő teljes munka mintegy 30-40 százaléka a nyersfordítás, és ezt a mai fordítóprogramok már el is végzik.

A másik használati mód, hogy a forrásnyelvet kevésbé, de a témát (és a célnyelvet!) kiválóan ismerő személy tájékozódásra vagy egy más célnyelvi mű forrásmunkájául használja az idegen nyelvű szöveget - amihez szintén tökéletesen elegendő a gép, illetve program által előállított nyersfordítás. Ez a jelenség pedig már teljesen megfelel a digitális technika működésének: a "robotot" elvégzi a gép, a magasabb hozzáértést és kreativitást kívánó tevékenységek megmaradnak az ember számára.

A kis nemzetek "beépített" hátránya, hogy vannak olyan magas befektetésigényű technológiák, amelyeket kis piacokon nem lehet művelni, mert a maximális lehetséges vásárlóerő is kevés a megtérüléshez. Valószínűleg nem lesz hatékony magyar beszéd- és folyóírás-felismerő program. Ezért meglehetősen nagy vívmány, hogy a kis magyar nyelvre már van legalább angolról fordító program.

Nullajó!

Kalandok India és a női lélek tájain

NÉPSZABADSÁG

